

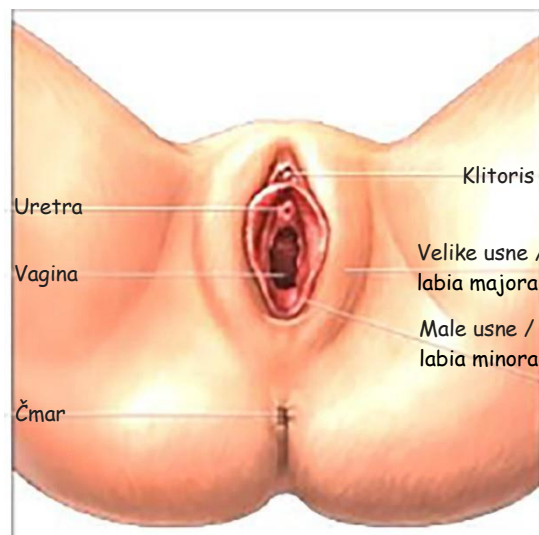
Lichen sclerosus

Šta je to?

Lichen sclerosus (LS) je hronično, upalno, kožno oboljenje, koje nije zarazno i koje se najčešće nalazi u anogenitalnom predjelu, ali se može javiti i izvan genitalija, kao na primjer na šakama/rukama, leđima, sluznici usta. Uzrok bolesti do danas nije tačno razjašnjen. Po sadašnjem saznanju polazi se od toga da je LS autoimuna bolest kod osoba sa genetičkom predispozicijom. Kod oboljelih nađena su sopstvenu substancu i tako nastaju promjene na koži. Predhodne infekcije prvenstveno sa Borreliom burgdorferi, iritacije/traume vulve i hormonski faktori su u diskusiji kao mogući razlozi. Žene su češće pogođene nego muškarci. Vrlo je tipično da se LS prvi put otkrije kod djece prije puberteta ili kod žena poslije menopauze, ali u principu se može pojaviti u svakoj starosnoj dobi. Često se prve nespecifične promjene ne primjete, tako da se bolest tek kasno ili slučajno otkrije. Vremenom se mogu pojaviti bijeli ožiljci u vidu fleka i smanjenje usana/labia, introitusa i klitorisa. To u daljem toku može da smanji otvore organa i samim tim da dovede do bolova kod stolice, mokrenja ili spolnog odnosa. Muškarci sa LS-om pate od suženja prepucijuma. Rjetka komplikacija genitalnog LS-a je nastanak zloćudnog tumora (karcinom vulve). Kako bi se spriječile određene komplikacije od velikog značaja su rana dijagnostika, terapija i kontrolni pregledi.

Samopregled vanjskog ženskog spolnog organa

Od pomoći za pregled vulve (vidi sliku) je ogledalo

Na šta se mora obratiti pažnja?

- Promjena boje kože u predjelu vulve (na primjer bijele fleke, crvenilo ili pojačana pigmentacija)
- Promjena kože na primjer bradavice, plikovi, ulceracije
- Simptomi kao osjećaj pečenja, svrab, bol

Nagovještaj na LS

- Svrab, osjećaj pečenja u predjelu genitalija
- Posljedice grebanja (površne povrede kože i sluznice), koje se naknadno mogu upaliti
- Simptomi kod spolnog odnosa, posebno pri penetraciji ili zatim osjećaj ranjivosti
- Bijeli ožiljci/fleke (hiperpigmentacija)
- Tanka, sjajna, suha sluznica, napukla koža
- Sljepljenost velike i male usne, smanjen otvor vagine
- Učestale bakterijske, viralne i/ili gljivične infekcije putem lokalnog imuniteta

Flyer: Prof. Dr. Andreas Günthert

Dalje informacije: www.lichensclerosus.ch

Preisträger Rotkreuzpreis 2019

Schweizerisches Rotes Kreuz
Kanton Aargau

Šta možete uraditi protiv toga?

LS je hronično oboljenje, koje se ne može izliječiti, ali se adekvatnom terapijom može držati pod kontrolom. Blagovremenom terapijom se mogu smanjiti rizici za kasnije posljedice, kao što su razaranje anatomskih struktura i razvoj karcinoma vulve. U odnosu na simptome, stadijum i reakciju na terapiju postoje razne mogućnosti za terapiju. Već postojeće atrofije se terapijom ne mogu više odstraniti, ali dalji napredak se može prolongirati.

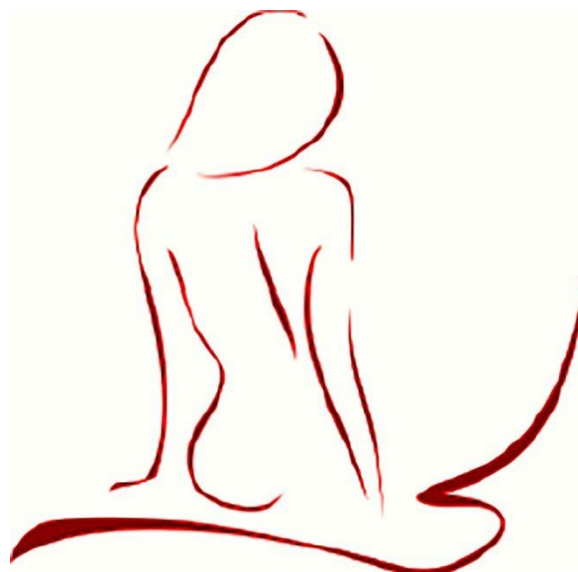
Opis liječenja

Generalno bi trebalo izbjegavati sapune i kreme, koji/koje iritiraju kožu i koji/koje su parfemisani tj. parfemisane. Poboljšanje se može postići blagom higijenskom njegom i upotrebom masnih krema. Često je potrebna dodatna terapija lokalnim medikamentima protiv upale. To su na prvom mjestu visokopotentne kreme, koje sadrže kortizon, koje se mogu koristiti više nedelja ili više mjeseci. Cilj terapije je da se otklone simptomi i da se sprječi daljnji napredak bolesti. Kod nepodnošenja lokalnih preparata sa kortizonom ili kod izostanka znatnog poboljšanja na raspolaganju nam stoje novi lijekovi, kao što su Kalcineurinantagonisti (Takrolimus, Pimerolimus). Alternativne mogućnosti kao na primjer fotodinamična terapija (Psoralen plus UVA) pokazuju smanjenje simptoma u pojedinačnim slučajevima, ali njihovo dejstvo još nije dokazano. Operacije dolaze u obzir samo kod karcinoma vulve / prekanceroze ili kod znatnog suženja otvora vagine, koja dovode do problema kod spolnog odnosa ili kod mokrenja.

Psiha

Za mnoge pogođene LS-om je dijagnoza povezana ne samo tjelesnim, već i duševnim bolom. Problemi u svakodnevici i u seksualnosti su psihički izazovi. Očigledne promjene vulve i time povezani bolovi kod spolnog odnosa, strah od sljedećeg pogoršanja bolesti opterećuju samopouzdanje mnogih oboljelih. Osjećaj stida i manjak razumjevanja drugih ljudi često otežavaju da se o ovoj intimnoj temi razgovara. Razmjena mišljenja sa oboljelima od LS-a, savjet i razumjevanje mogu olakšati situaciju. Grupacija oboljelih ili anonimni forumi pružaju takvu mogućnost.

Najvažnije tačke na prvi pogled

- LS je hronično, nezarazno oboljenje kože
- Redovan samopregled je važan zarano otkrivanje bolesti
- Tipični simptomi su svrab, bol kod spolnog odnosa, bijeli ožiljci, sljepljenost malih i velikih usana
- Kod sumnje na LS trebalo bi posjetiti specijalistu
- LS nije izlječiv, ali se može tretirati
- Potrebni su redovni pregledi kod ljekara, kako bi se moguće komplikacije (karcinom vulve, infekcije) rano otkrile i tretirale
- Potražiti pomoć

Informacije i pomoć:

Verein Lichen Sclerosus - aktivno širom Evrope

www.lichensclerosus.ch

www.lichensclereux.ch

www.lichensclerosusvulvare.ch

www.verein-lichensclerosus.de

www.lichensclerosus.at

